

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és szombaton.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 — —
Negyedévre . . . 1 — 50
Egy hétre . . . — 50
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT, Széchenyi-ter 12-ik szám
(Nadosy-féle ház)
hová az előfizetés és a lap
szé-küldésére vonatkozó felszólá-
sások intézendők.

Szerkesztői iroda:
PÉCSÉTT, Széchenyi-ter 12-ik szám,
hová a lap szemléli részét
illető minden közlemény
intézendő.
—
Kéziratok vissza nem adának

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl
előfizetések elfogadtnak még
valamennyi könyvkereske-
désben.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utoda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-ter), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-ter) 86hm Manó (fő-utca), papir- és könyvkereskedésében
Mindenzen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

A járvány.

A mi saját külön bajunk, a typhus-járvány, kezd valamivel enyhébb fordulatot venni. Pár nap óta a betegedések is kevesültek s a legutóbbi napok közül a legkritikusabb a szombati volt, melyen kilenc új beteget jelentettek be; de ezekről sem tudni, hogy mikortól datálódnak, mivel csak az orvosi segély igénybevétele szolgál alapul a bejelentéshez.

A betegek általános állapota is javult. Kevés betegnél mutatkoznak aggasztó tünetek; sokanál ellenben jó reményeket táplálnak az orvosok. Többnyire azonban a láz hullámzó emelkedése és alászállása van napirenden. Egyik napon teljesen jól érzi magát a beteg, másnapon a főlázkéntől láz zavarja meg a jólétet, hogy a következő napon ismét alábbhagyjon s kissé pihenni engedje a beteget.

Halálózás még mindig nem csekély számmal fordul elő; igaz, hogy nem mind a typhus áldozata, de átlag ezek teszik ki a nagyobb részét a halottaknak.

A viznek bakteriológiai vizsgálata még mindig nem ért véget, a mennyiben nincs megállapítva, hogy a vizben határozottan konstátált bacillus-csírák csakugyan alkalmasak-e a typhus előidézésére.

E tudományos experimentálgatás mián ugyan már rég kihaltatott volna az egész város, s ép azért nagyon különösnek tartjuk a hatóság magatartását, mely egész a fatalismusig várakozó. A hatóság, jobban mondva: a járványbizottság ebbe a vizsgálatba veti minden bizodalját: ha ez azt mondja, hogy a talált bacillusoknak semmi köze a typhushoz, akkor azt mondják rá: Ejnye be okosan cselekedtünk, hogy nem desinfectáltuk a vízvezeték! És ez esetben igazuk is van.

De ki tudja azt még most s főleg ki tudta azt ezelőtt két héttel, hogy igazuk is lesz? Hátha a vizsgálat azt deríti ki, hogy az eddigi főtévesztés volt a helyes, hogy a víz volt a terjesztője a járványnak, hogy az — ha nem is kizárólag, de nagyrészen főtényezője volt a járvány kitörésének vagy hozzájárult annak keletkezéséhez?

Nos mi lesz akkor? Akkor is azt fogja mondani a járványbizottság, hogy: Ejnye be okosan cselekedtünk! Látszat után ítélve ez esetben is igazuk lenne, mert a járvány — látszólag — szünik a vízvezeték desinfectálása nélkül is; de a lelkiismeretesség szempontjából itélve nem lenne igazuk, nincs is igazuk, mert a járvány látszólagos szünése nem betejezett tény, az még megfordulhat a legrosszabbra is; nincs igazuk, mert nem tudva a jövő tükét elhanyagolták a védelmi eszközök egyikeit, a melyet pedig szakemberek — habár csak találmokra is — kijelöltek. Az Ég gon-

doskodásából eddig kimaradt ugyan e hanyagság következménye, de azért mégis lelkiismeretlenség ily viszonyok között ennyi ideig várni a védelmi eszközök igénybevételeivel, a míg a hosszadalmas, tudja a kö: meddig tartó, tudós kutatás valami pozitívet ki tud mutatni.

Más oldalról a közelmérésnek adunk kifejezést azért, hogy a hatóság a talaj és házak desinfectálását a legnagyobb erélyvel vitte és viszi keresztül. A házakat, árnyékszéküket, vízfolyókat, sőt utcákat is erősen karbolozták, nehé a hatósági rendelet folytán maguk a háztulajdonosok, máshol a hanyag házigazdák terhére maga a városi hatóság.

E desinfectáló eljárásnak kétségen kívül nagy befolyása van a közegészségi állapot jobbrafordulására; s ezt szaktekintélyek el is ismerték, csak a laikus bürgerbölcsesség nem akar — vagy csak nagy nehezen tud — ennek hitelt adni.

Tisztaság: ez a fővédekezés a járvány ellen!

A pécsi tifuszjárvány szóba került az országos közegészségi egyesület szakülésén. Dr. Markusovszky Lajos min. tan. bejelentette, hogy a belügyminiszterium már megtette az intézkedéseket a járvány megállítására, s a járványos betegség biztos megállapítása végett az országos közegészségi egyet elnöksége dr. Buda y Kálmán volt körbonyozati tanácságét kérte föl arra, hogy az áldozatul esett két ember boltestését boncololja föl, s az eredményről teyen jelentést. Buda y Kálmán dr. küldetésének megfelelt, s a Pécsen megejtett boncolásról ezeket mondja: Az egyik esetben a beteg — 34 éves férfi — a betegség 3 ik hetében halt meg, a másikban — egy 17 éves nő — a 2 ik létben szenvedett ki. Mindkettőnél a hasi hagymáz teljes bonoztani képe mutatkozott: A lép és fodormirigyek heveny duzzadta; a Payer plakkokon duzzadok, pörök és kiterjedt fekélyesedés. A második esetben a fekély átfuródása folytán has-hártya gyuladást idézett elő s ez volt a halál közvetlen oka. Ezek alapján jogosítva vagyunk annak felvételére, hogy a mostani járvány Pécsen a „typhus abdominalis“ (hasi hagymáz.) Ezután dr. Fodor József, az egyelet főtitkára jelentette be, hogy Pécsről egy ottani orvostól s polgármestertől 12 vizpróba érkezett hozzá azzal a kérdéssel, hogy a küldött viz tartalmaz-e a fertőző anyagot? A tudományos vizsgálatokat ez irányban már megkezdtek a közegészségügyi intézetben s annak eredményéről Frank Ödön m. tanár és dr. Czékus tanácságét jelentést fognak tenni.

A typhus gyógyszerere. Hertzka Imre dr. egészségügyi tanácsos a következőket írja a „Pesti Hírlap“-nak: „Tisztelt szerkesztő ur! Egyik legszebb városunkban, Pécsen t járvány dühöng, melynek jelegét már konstátáltak: hasifuz, mely sok áldozatot követel. Mint több orvostani lap referense nagy figyelemmel követem az összes orvosi újdonságokat, s így fölülnt a Műneueuer Medicinische Wochenschriften egy a hagymáznak kloroformmal való kezeléséről szóló cikk, melyet Stepp dr. nürnbergi or-

vos irt. Mint karlsbadi fürdőorvosnak bő alkalmam nyílik, hogy utazásaimon megismerkedjem szak társaimmal és mint hogy Stepp dr. komoly, megbízható szakférfiúnak ismerem, batorokodnám annyira elterjedt lapjában a pécsi collegák tudomására hozni, mit ajánl Stepp dr. Ö már évek óta legjobb sikerrel alkalmazza a kloroformot belsőleg; mint száj- és torokvíz szintén jól bevált, valamint akut emésztési bajoknál, továbbá krupus tödőlobnál és különbözőe hagymáznál; utóbbi illetőleg 18 megfigyeléssel rendelkezik, mi elég tekintélyes szám Egy gramm kloroformot ad 150 gramm vízben naponta három részre osztva; néha 1—2 rész egy gr. kiünit tett hozzá a változatosság kedvéért E kezelés a legsúlyosabb tünetekre a legkedvezőbb behatással volt. Csakhamar viszatart a tiszta öndulat, a nyelv ismét megnedvesedett, a hőmérséklet 8—10 nap alatt jelentékenyen leszáll stb. A mai tapasztalatok szerint jogosult a főtéves, hogy a kloroform szétbontatlanul megy át a testen és ily módon magyarázható a kedvező (autibakterialis) hatás. Káros befolyás. Stepp sohasem észlelt; ingerlő szernek tekintti. A pacius 10—15, legfejlebb 20 grammot igényel az egész betegség alatt; abszolote nem történhetik miatta baja; hiszen a narkotizált betegnek néhány másodperc alatt néha 150 gramm kloroform is szükséges; itt inkább gondolhatni veszélyre. A kezelés tehát epenséggel veszélyelntül. Kívánom, hogy a pécsi collegák is mielőbb kedvező jelentéseket tölhessenek a kezelésekről, ami nagy áldas volna.“

A népiskolákban az előadások még mindig folytak, azonban korántsem úgy, mintha ott semmi baj nem volna. Azt már korábban megirtuk, hogy az iskolás gyermekek közt is meglehetősen nagy mértékben fordultak elő betegedések a járvány következtében, minél fogva egyes osztályokban a növendékeknek majd a fele, másutt pedig jelentékeny szám maradt tavol az iskolától. Az oktatás ilyenformán ugyancsak léhagos, a mi nem kis befolyással lesz az év végéu mutatkozó eredményre. Az a fölfogás tehát, hogy a népiskolák bezáratása fölösleges, mert jobb, ha a növendékek az iskolában vannak, honnan a járvány nem terjed, mintha odahaza vagy az utcán ténferengnek: a gyakorlatban nem bizonyult helyesnek; mert a szülők nagy része — ha a gyermek nem is volt beteg — a legkisebb előjelre is otthon tartotta gyermekét s az iskolában csak a fél létszámmal folytattak az előadások. Ennek pedig semmi értelme. De ez még a kisebb baj. Nagyobb az, hogy magában a tanterületben is nagy bézágok támadtak, a mennyiben több tanító szinten beteges fekszik. Így az Ágoston téri iskolában 5, a főtősvámház-utczában 4, a szigeti külvárosiban pedig 2, összesen tizenegy tanító fekszik részint typhusban, részint más betegség miatt. E körülmény arra kényszeríti az egyes iskolák igazgatóságát, hogy több osztályt összesyűnjanak, a mi hogy mily hátrányára van a tanításnak s mily nehezégeket ró a még munkaképes tanórékre, azt talán fölösleges is fejtegetnünk. Igazán esoda, hogy azok is már rég ágyba nem dőltek.

Ujabb betegedések. A hivatalos orvosi bejelentések — a polgármester rendeletére — pár nap óta a varosház hirdető tábláján naponként közszemlére vannak téve. E jelentések szerint e hó 6-an 9 (egyik még november 25-ről, a többi 8 december 1-ről); 7-en 2 (egyik november 25-ről, a másik decz. 1-ről); 8-an 5

(mind december 1-ről) új betegései eset fordult elő. A napok kelte mindig az orvosi segítség igénybevételét jelzi, a betegései napja természetesen csak odavetölegesen állapítható meg.

Mától — szerdától — fogva a városház hirdető tábláján a gyógyultak számát is közzéírják fogják tenni a gyakori orvosok bejelentései alapján.

*

Legújabb. A főgimnáziumban és a főreáliskolában a járvány miatt bezártított előadások tovább is szünetelni fognak.

A polgármester rendelete folytán a középiskolában az előadásokat tudvalegőleg e hó 12-éig bezárólag beszüntették, miután a vidéki szülők agódtak itt levő gyermekeikért s a legtöbbje hazakérte tanuló fiát. Akkor, mikor elbeszéltek eiről, azt hitték, hogy két hét alatt a járvány meg fog szűnni; de azóta az állapot nem sokat javult. Elnökök tekintettel arra, hogy bár a járvány szűnő félben van, mégis a szülők folyton agódnak, aztán több családnál, kik vidéki tanulókat tartanak, még mindig van beteg, a kiknek közlése az egészséges tanulóknak nem lehet kívánatos, de meg a tanuló is alkalmatlan az ilyen házaknál, s végül a karácsonyi szünetek is nemskóra megkezdődnek, a mi az előadásokat ismét csak megszakítaná: a polgármesternek decz. 9-én 122 sz. a. kel újabb rendelete folytán az előadások jövő évi janu. 2-ig bezárólag továbbra is szünetelni fognak s azok megkezdése a jövő évi január hó 3-ára tűzött ki.

A herceggímás az elkereszteléséről. Nemrég az „Egyetértés” kiadottja fölkereste Sándor János herceggímás az elkeresztelés ügyében. A herceggímás nyilatkozatainak némely része kissé visszatetsző. A legvégsőig való ellentállást hangoztatta.

Csáky miniszter rendeletét a leghatározottabban elítéli. Hogy mire fog ez a rendelet vezetni, azt még csak a jó isten tudja — mondá. A miniszter folyó évi február hó 26-án kiadta ismert rendeletét. Ezzel szemben a pápa ő szentegye megillotta a rendelet végrehajtását. Nagyon természetes, hogy a papság nem fog engedelmessékedni a miniszter rendeletének s az anyakönyvi kivonatokat nem küldi át. Németországban éppen így kezdődött a kulturharc s a vége mégis csak az lett, hogy a német kormány belátta tévedését, kénytelen volt engedni. Magyarországon a papság és a világi hatalom közt vallási összehúzóerős nyolekszáz éven keresztül nem fordult elő. Ezt a mostani kulturharcot is csak a református papság provokálta vallási túrlételességével. Katolikus papok s a egyetlen egyesületben sem tett följelentést református papellen elkeresztelés miatt; pedig statisztikailag van kimutatható, hogy ezer és ezer katolikus gyermeket keresztelnek el református papok. Ez ellen az elkeresztelés ellen a kormány rendelete nem segít. A magyar nép helyes, ép érteke ennél sokkal jobbat talált ki. Elkeresztelnek itt is, elkeresztelnek amott is. A herceggímás ki jelenté továbbá, hogy még mielőtt Csáky miniszter kiadta februári rendeletét, ő figyelmeztette a minisztert, hogy a dolognak nem jó vége lesz s hogy azzal a rendelettel oly utra fog jutni, melynek tekervényeiből nagyon bajok lesz kijutni. Most, a pápa rendelete után már teljesen lehetetlen, mert a papság nem tehet erőszakot lelkiismereten, mivel első sorban is katolikus. A papság nálunk is ugyanazt fogja tenni, amit tett a németországi — megfizeti a reá kiszabandó büntetéseket. Attérve az anyakönyvek a polgári hatóság által leendő vezetése, a hprimás azon nézetének adott kifejezést, hogy az végtelen nagy terheket fog az államra róni. S dacára annak, hogy ez az intézkedés milliók és milliókkal fogja megterhelni az állampénztárt, még sem lesznek oly pontosan vezetve, mint jelenleg. Lónyay Menyhért miniszterelnöksége idejében már föl volt ez a kérdés vetve s Lónyay azt a leghatározottabban elleanzte — ép az állampénztár megterhelése miatt.

Az országgyűlésből.

A képviselőház december 3-án tartott ülésén bevégezte az igazságügyi költségvetés tárgyalását, s a honvédelmi költségvetés került sorra, melynek tárgyalása alatt Szalay Imre a magyar fegyvergyár ügyéről emlékezett meg s határozati javaslatot adott be parlamenti bizottság kiküldése iránt; Thaly Kálmán a függetlenségi és 48-as párt nevében fejtekte ki nézeteit a honvédség érdekeiről. Beszélte arról a kedvezőtlen szellemről, mely a honvédség vezetését átlengti.

Végül Perzel ez el Miklós, országgyűlési képviselőnk szólott föl, ki a következő határozati javaslatot terjesztette be:

„Utasítja a ház a honvédelmi minisztert, illetőleg az összes miniszteriumot, hogy az országban létező katonai iskolákban a magyar nyelvnek, mint tananyknak behozatalára, továbbá egy magyar katonai akadémiának az országban leendő föllállítására nevezetű szükséges lépéseket tegyen meg s ezeknek eredményéről a háznak jelentést tegyen.” (Helyeslés bal és szélső baloldalon.)

Ezen határozati javaslatban — mondta Perzel — egy betű sincs, mely az 1867 évi XII. t. cikkkel ellentézők, sőt szerinte ez annak folyománya. Kéri a miniszter urat, próbálják meg egyszer: azonosítsák magokat a nemzet óhajával, vessek föl, — nem olyan 14. szakaszra félek, hanem ilyenekre a terezkérdést és majd meglátják (Helyeslés a szélső balon), hogy sokkal könnyebben fognak célt érni, mintsem azt gondolják.

A honvédelmi költségvetést december 4-én fejezte be a képviselőház, a mikor Ugron Gábor is erőlyes tamadást intézett Fejérváry miniszter ellen, többek közt erősen megróta a kormánynak az aradi ünnepel szemben követett magatartását is; Polonyi pedig az ismétli fegyverekről szóló tételről hozta nem kis zavarába a minisztert, midőn a számsági lehetőségeket sítötte ki a költségvetésből. A ház végül ellogadta a honvédelmi költségvetést, mire Wekerle pénzügyminiszter betérjesztette a költségvetési törvényjavaslatot.

A megbukott magyar fegyvergyár ügyét — nehogy a költségvetés tárgyalását elnyújtsa — ennek keretén kívül, decz. 5-én tárgyalta a képviselőház. Az első tamadást Polonyi Géza intézte Fejérváry miniszter ellen. Polonyi — másfél óránt tartó beszédében a kérdésnek alapos ismeretere valló részletességgel adta elő a fegyvergyár ügyét, előbb azonban élénk hatással jellemzte a honvédelmi minisztert, mint olyant, a kiből hiányzik az igaz hazafiság, mert az természetes okokból nem is fejlődhetett ki benne. Beszédében súlyos vádakot emelt a miniszter ellen s erős argumentumokkal támogatta abbéli állítását, hogy a magyar fegyvergyárat a miniszter buktatta meg. Végül a függetlenségi és 48-as párt nevében két határozati javaslatot adott be; az egyiket az iránt, hogy a miniszter még ebben az üllészakban terjeszsen be törvényjavaslatot új fegyvergyár föllátása tárgyában; a másikat meg az iránt, hogy a ház küldjön ki az ügy megvizsgálására parlamenti bizottságot.

Bolgár Ferenc hasonlóképen hosszabb beszédében, nagy szakismerettel fejtegette a gyár bukásának okait, a melyek között legnagyobb szerepe van a miniszter szükkeltségének. Bolgár a kérdést katonai szempontból is fejtegette s ez irányban is a miniszterre róta a felelősséget terhét. Végül csatlakozott a Polonyi határozati javaslataihoz. Szalay Imre rövid beszédében kijelentette, hogy a maga határozati javaslatát visszavonja és csatlakozik Polonyiéhoz.

Decz. 6-án is meg a megbukott fegyvergyár ügye foglalkoztatta a képviselőházat. Egyre világosabbá válik, hogy a szerencsétlen fegyvergyár nem pusztán a maga hibáinak és gyarlóságainak esett áldozatul, s egyre jogosultabbá válik az ellenzéknek az a kivánsága, hogy az ügyet alapos vizsgálat tárgyává kellene tenni. Ezúttal elsőnek Beöthy Ákos szözlött föl s hatasos beszédében, sok erős argumentummal támogatta a beadott határozati javaslatokat. Fejérváry br. miniszter csaknem másfélórán át beszélt, s különösen a Polonyi által föhozott vádakkal szemben igyekezett igazolni a saját eljárását. Nem volt szerencsés napja. Abban a rhapszodikus modorban, a melyben ő beszélni szokott, egyáltalán nem volt képes az ingerült

hangulatot lecsönésíteni, sőt jobban föltüzeltte a kedélyeket. Sűrű egymásutánban hangzottak föl a zajos közbeszólások, s beszédét végig kísérte az ellenzéknek gyakran erős formákban nyilvánuló tiltakozása és ellentmondása. Néha elragadta a heve s olyan nyilatkozatokat engedett meg magának, a mik épen séggyel nem voltak alkalmasak arra, hogy az ő javára hangolják a házat. Beszédének végén röviden válaszolt az Ugron Gábor interpellációjára azzal, hogy nem tartja szükségesnek az ügyre vonatkozó iratok betérjesztését. Herman Ottó és Szalay Imre föl szólalása után Ugron Gábor általános figyelem mellett az interpellációjára adott válasza reflektált, majd áttért a fegyvergyár kérdésére. Mint beszédében kifejezte, tanulmány tárgyavá tette az ügyet, s megszerelte azokat az adatokat, a miket a miniszter nem akar betérjesztetni. Érdekes világot vetett arra az eljárásra, a melyre a kormány a gyárral szemben követett, s a melyből nyilvánvalóvá válik, hogy a gyár idegen befolyásnak esett áldozatul. Követelte az ügyiratok betérjesztését s az ügynek parlamenti bizottság által való megvizsgálását. Úgy állította föl a kérdést, hogy az ügy tisztázása neuzetti és egyuttal parlamentáris érdek fölhívta a házat, hogy a ténykerésből ne csinájon a miniszterre nézve bizalmi kérdést, a mint hogy nem is kell hogy az legyen; hanem adja meg a lehetőséget arra, hogy tisztán lássák a dolgot, s a hibákat egyrésztől orvosoltassanak, másrésztől okulásra szolgáljanak. Ez érdekes beszédet mindvégig figyelemmel hallgatták és a baloldalon gyakran zajosn helyeselték. A vitát tegnap folytatták, mert hetfőn nem volt ülés.

Baranyavármegye monografiája.

Va r a d y F e r e n c, a megye alleltárnoka kibocsátotta fölhívatás a közönséghez, hogy a megírándó monografiához a szükséges adatokat — kinek ilyenek vannak — beossasa rendelkezésére. A fölhívatást, melyhez K a r d o s K a i m a n főispán és S z i l y a l i s p á n e v e l e s a z o n k i v ü l külön mellékleten a monografiára vonatkozó megyei közgyűlési határozat és a „Pécsi Figyelő”-nek az ügyeely foglalkozó cikke van mellékelve — itt közöljük:

Igen Tisztelt Uram!

Ugy vétem, gondolom, elérkezett az idő, hogy hazánk több vármegyének példáján buzdítva: vármegyénk, Baranyavármegye monografiájának megírásához fogjunk. Ha a mult idők emlékeit s a jelenkor eseményeit meg nem bökjünk, az egymásra nehezű századok eltemetik a multat, a jelent a mult omladékai közé odorják s a jövő nemzedék előtt mindent sötét fedés borít el. Már ma is nagy nehezéggel lehet bevilágítani a mult rejtélyes tömekeit; ma még azonban elhat a kutató lélek soha ki nem alvó fénye a mult titokzatos messzeségébe s elővárosítja a régesrégén leltútt napok rejtett emlékeit.

Ne késsünk, fogjunk a munkához; én szívesen vállalkozom rá s igyekezni fogok erőm s tehetségemhez képest odahatni, hogy a munkát siker koronázza. El is határoztam, hogy „Baranyavármegye multja és jelenje szöval és képpel” cím alatt megszerkesztem vármegyénk monografiáját s az adatgyűjtést nyomban meg is kezdem.

1845-ben jelent meg egy könyv Pécsen a következő czimmel: „Baranya. Emlékirat, melyel a Pécsen MDCCCXLV. aug. elején összegyűlt magyar orvosok és természetvizsgálókának kedveskedik nagykéri Seitovszky Janos, pécsi püspök, es. k. valóságos bolso titkos tanácsnok, a szepmüvészetek, bölcsészet és hittudományok tanára, a kir. magyar természetudományi, római t. acadiai társulat tagja, a m. orvosok és természetvizsgálók VI. nagy gyűlésének elnöke.” Ezt a 350 nyomtatott oldalra terjedő könyvet Haas Mihály, akkori pécsi lyceumi tanár állította össze. Elismerés az érdemnek! A derek ferfi hasznos szolgálatot tett művével; mert e műben, bár kis alakban s halvány színekkel, de mégis megörökítette Baranyavármegye képét.

E mű megjelenése óta majdnem fél század zajlott le s nem jutott észébe senkinek sem, hogy az alig pár száz példányban kibocsátott s ma már csak itt-ott ritkaságként őrzött könyvet: jobb, terjedelmesebb, s a vármegye nevezetes multjának, jelenjének, múltóságának és tekintélyének híven megfelelő mu-

kával kellene pótolni. Vagy ha volt is, a ki erre gondolt, nem adott kifejezést szándékának, vagy ha a szándék kifejezésre jutott is, érvenyesítésére nyílt föllépés, tudtommal, nem történt; ennél fogva azt hiszem, senki sem tekiuti tolakodásnak, vagy szerénytelenségnek, ha a mű megírására, illetőleg megszerkesztésére most én vállalkozom.

Hitem és meggyőződésem, hogy általános helyesléssel s partfogással találkozom, midőn Baranyavármegye monographiájának megszerkesztésére s kiadására elérkezettnek véve az időt, a nagy és nehéz munka teljesítésére bár csekély erővel, és szerény tehetőséggel, de annál nagyobb igyekezettel s buzgalommal vállalkozom.

Ezzel az erős meggyőződéssel járulok a vármegye t. közönsége s ennek kebelében, uraságod elé s munkájának sikerének előmozdító sára erkölcsi támogatását, szíves közreműködését kérem.

A létesítendő mű tartalmazni fogja Baranyavármegye történelmét, kultúrtörténetét, egyházi és világi életét, intézményeinek keletkezését, fejlődését s mai állapotát, népeinek vallási, nemzeti s műveltségi viszonyait, társadalmi szokásait, erkölcsét, néprajzát, irodalmát, művészetét, a megye szervezetét, továbbá természet-tani s természetrajzi adatait, végül közgazdasági, ipari és kereskedelmi állapotát.

Erre nézve bármily utbaigazítást, kuttorást, részben vagy teljesen földolgozást, írott vagy nyomtatott kéziratot, jegyzeteket, eredeti okmányokat, hírlapokat, emlékiratokat, röpíratokat, arczképeket, tájképeket, illusztrációkat, könyveket halás köszönettel fogadok s a mennyiben ezek visszakülvantannak, használat után a legnagyobb készséggel és pontossággal visszazsarmoztatom mindannyit.

A z a d a t o k a t 1891-ik évszenti Mihály haváig kérem nevére címzve megküldeni, esetleg utbaigazítással, kuttorások megnevezésével segítségemre lenni, hogy aztán a rendelkezéseimre álló adathalmaz rendezéséhez, földolgozásához és sajtó alá bocsátásához foghassak.

Ily nagy mű megalkotásához egy teljes emberélet is kevés lenne önmagában; de az egész vármegye közönségének jóakarataival s közreműködésével pár év alatt célt érhetni; azért fölhívom a vármegye érdemes közönségét, ennek kebelében uraságodat s kérem szíves partfogását, hathatós közreműködését, mit ha szerencsés lesznek megnyerni, egy a leendő műben becses nevének megörökítésével halásnak fogok megemlékezni, hogy az utókor ismerje s elismerje méltatassa mindazokat, a kik a mű létesítésének nehéz munkájában tevékenységükkel dicseretes részt vettek.

Adja az Isten, hogy áldás legyen a munkának! Munkára föl! Örökítsük meg vármegyénket, e gazdag történelmi múltunk, sok nevezetőséggel s érdekes jelennel bíró vármegye hü képét az utókor számára.

A nagy művet s csekélységemet becses jóindulatába ajánlvá maradtam

Pécsett, 1890-ik év karácsony havában.
Hazaifias tisztelettel
Sárosi Várady Ferencz,
Baranyavármegye al-levéltárnoka.

Várady Ferencz urnak föntjelzett munkája megyei és közeletünk egy rég érzett hiányát fogja pótolni; sikerre mégis csak úgy számíthat, ha mindenek előtt erkölcsi pártolónknak általi létesítése előmozdítottatik és lehetővé tétetik; — miért is fölhívását t. uraságod figyelmebe ajánlom.

Kelt mint fönt.

Kardos Kálmán
főispán.

Baranyavármegye közgyűlésének folyó évi október hó 13-án 171. sz. a. hozott határozata szellemében a föntírottakat mindeki szíves figyelmébe ajánlom és az igényeltek lehető teljesítését kérem.

A föntit kelettel.

Szily
alispán.

Baranyavármegye szabályrendelete a hűsvágás iránt.

(Folyt. és vége.)

A közfogyasztásból föltétlenül elvonandó: A nagyon lesoványodott állatok húsa, vagyis ha a hús igen száraz, esetleg viszonyos, igen halvány színű, ha a csontvelő kocsonyához hasonló és ha kifejlődött szarvasmarhaban az ősz-

szes zsír 10 kgrm.-nál kevesebb; továbbá minden oly esetben, ha a lesoványodás belső megbetegedés következtében fejlődött ki.

Négy hetnél fiatalabb borjúk és nyolcz napnál fiatalabb bárányok, güdöllyek és malacok húsa. Fiatal állatok húsa különben nem bocsátható közfogyasztásra, ha a köldökzsinor még le nem esett, ha az izomzat kocsonyához hasonló, sikkamlós és vizenyős.

Elhullott, megmérgezett, villantól sujtott és erősen meghajtott állatok húsa. Megmérgezett, de később fölléptt állatok csakis nyolcz nap mulva vágthatók le, ha a mérgezés növényi anyaggal történt és három hét mulva, ha a mérgezés ásványi anyag volt.

Ha az állaton a következő betegségek valamelyike állapítottatik meg: keleti marhavész, léptene (anthrax), szerzőgütszők, vesztészek, juhhimlő, sertésorbanéz, tonaczörk (trichinosis), geny- vagy evértárság és ennek okai közül főleg az ellesi laz és az újszülöttek köldökgyulladás.

Ily betegségek fönforgása esetében az állat egyik része sem használható föl. Ha a betegségek valamelyike már az élő állaton megállapítottatik, akkor levágását nem szabad megengedni.

A hús akkor sem bocsátható fogyasztásra, ha a fölsorolt betegségek valamelyikének alapos gyanuja fönforg. E betegségek fertőzés gyanujában álló állatok is csak a beteg állattal való érintkezéstől számított bizonyos idő elmulta után vágthatók le, mely lépténerre nézve 6 nap, a vesztészségre nézve szarvasmarhánál 4 hónap, juh, kecske és sertésnél 3 hónap, a sertésorbanézra nézve 6 nap.

A többi betegségre vonatkozólag a vágóhídi biztos a következő elvek szerint jár el:

Ragadós száj- és körömfajásban szenvedő állatok az 150 fokú hatásig engedélye mellett csak akkor vágthatók le fogyasztásra, ha a hatóság állatorvos a betegséget enyhe alakúnak vélelmenyzi, vagyis ha az állatok jó hűsban vannak és ha genyedés vagy lűskösödés a körömök körül vagy erősebb laz nincs jelen.

A száj megbetegedések esetében az egész fej, a végtagok megbetegedések ezek az ellűs tértől, illetőleg a csankizűlettől felelé elvetendők.

Ragadós tüdőlobban szenvedő szarvasmarha közfogyasztásra bocsátható, ha az állat jól táplált, magas láza nem mutatkozott és ha a beteg tüdőben genyes vagy lűtközök göczök nincsenek; ellenkező esetben értékesítése megtiltandó. A beteg tüdő és a közeli nyirokmirigyek minden esetben elvetendők.

Himlős juhok és sertések levágása tilos; ily betegség miatt elzart nyájból a teljesen egészségesnek látszó és levágás után is ilyeneknek talált állatok fogyasztásra bocsáthatók.

Rühös állat levágása megengedhető, ha a bőrön csak kevés pörk található és az állat jó hűsban van; lesoványodott, elcsenevezett állatoknak fogyasztásra levágása tilos.

Gütmőkóiban (gyöngykóiban) szenvedő állat húsa fogyasztásra bocsátható, ha csak egy vagy egymással közvetlenül érintkező több szerv és a közvetlenül szomszédos nyirok mirigyek vannak megbetegedve s az állat a mellett jól táplált és élő állapotban láznak tüneteit nem mutatja; ha azonban egyidejűleg az egymástól távol eső és egymással csak a nagy vérköz útján összefüggő több szerv van megbetegedve, vagy egy szervnek megbetegedése esetében töle távol fekvő testtáj nyirokmirigyei elsajtosodottak, ha általános hevenyütmőkör van jelen, ha az izmokban is található sajtos göczök, vagy ha az állat már lesoványodott, akkor az állat egészen elvonandó a fogyasztástól. Első esetben is azonban a megbetegedett szerv, valamint általában a gütmős csomók elvetendők és megsemmisítendők.

Borsókás sertések húsa minden esetben elvetendő; ha a borsókák száma csekély, akkor a szalonna és a zsír hatásig föllgyelet alatt történt kiolvasztása után fogyasztásra bocsátható, a kiolvasztásor visszamaradó tőpörtűly azonban a fogyasztásból kizarandó. A kiolvasztás és elárúsítás külön megengedve akkor, ha, bár a betegség nélkülön csekély fokú, a szalonnában csak egyetlen egy borsóka is található. Az elközbott hús és zsír petroleummal vagy rosmarin olajjal való leöntés után technikai czölokra, a bűr és a serték egészen szabadon fölhasználhatók.

Métélykóiban, szörféregkóiban, kergeségben, sugárgombabetegségben szenvedő, de jól táplált állatok húsa fogyasztásra bocsátható, a beteg szervek azonban megsemmisítendők.

Hasonló elbánás alá esnek a vitzályogokat tartalmazó szervek is.

Külső erőmívi behatás következtében megsérült állatok levágása megengedhető, ha az állat teljesen láztalan és ha a jelenlevő seb egészen tiszta s körülötte a szomszédos szövet nagyobb duzzadást nem mutat.

Hevenyen létrejött fölfúvódás vagy dobkór miatt kényszerből levágot állatok húsa közfogyasztásra bocsátható, ha a levágás kellő időben történt, vagyis ha a testből a vér teljesen kiűltt és a testben valamely más betegségre utaló elváltozások nem találhatók.

A fölsoroltakon kívül bármily más olyan betegség, mely az élő állaton a laz kifejezett tüneteit, a belső terembeles szervekben pedig lázas folyamatra utaló elváltozásokat, zavaros duzzadást, vagy genyedést okozott, továbbá oly betegség, melynek következtében az állat lesoványodott, a hűsnek fogyasztásra való bocsátását kizarja. Ily tünetek, illetőleg elváltozások nemlétében a jól táplált állat húsa közfogyasztásra bocsátható, de a megbetegedett szerv minden esetben egészben elkobzandó.

A ki jelen szabályrendeletben foglalt határozományok ellen vét, kihágást követ el és a mennyiben eseménye vagy mulasztása fönnálló törvények vagy miniszteri rendelések által más módon büntetetteti nem rendeltetik, 2—50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, a büntetésépz beahatatlansága esetén pedig megfelelő elzárással sújtandó. Az ezen szabályrendelet átlágása folytan kiszabott büntetéspénzek, — a mennyiben fönnálló törvények azoknak más czélra való fordítása irant nem intézkednek, az illető község szegényalapja vagy más jótékony czél javára fordítottanak, a mely tekintetben az elhatározás joga a községnek fönnhagyatik.

H I R E K.

— (Bartosságh Imre †.) Ez az év végzetes a mi megyei és városi közeletünk kiváló alakjaira. Aligha volt év, melyben annyi jeles emberünket tették fölve el, mint ebben. — Szombaton vettük a hirt Uj Mindszentről, hogy ott Bartosságh Imre, a megye főgyőzje, pénteken délben fél tizenkettőkor elhunyt. Régi volt a betegség, mely a herculesi erűjt férfit kiállította a munkából s több ágyba döntve kiragadta az élők sorából; de azért a gyszáhir mégis megrázott mindenkit. Sokan együtt hitték a beteggel a fölgyógyulást, mert hiszen senki sem akart abban a gondolatban meggyogúdni, hogy a 46 éves embert, a ki vaserős testszervvel bír, annyira lekötöni tudja a betegség, hogy életétől — az oly hasznos életétől — is megfoszssa. A remény megdőlt, s Bartosságh Imre, a nagy képzettségű kiváló megyei tisztviselő, ma már az anyaföldé. Kimulása csendes volt; az utolsó perczig is megörízte eszméjét s maga figyelmeztette hozzátartozóit a katasztrófa pillanatában. Halála híre a megye tisztikara köllön gyszajelentést adott ki s a ravatalra korszort rendelt; a nemzeti casino, melynek az elhunyt tagja volt, kültzte a gyszalobgot. Temetése vasárnap déltán 2 órakor ment vége Uj-Mindszentben, a hol megjelentek: Szily László alispán a megyei központi tisztviselők nagy részével, az összes járasok tisztviselői, bizottsági tagok nagy számmal, a tisztviselők, a „Pécsi Athletikai Club” küldöttsége. Édesanyja s az elhunyt határozott kívánságára — nem jelent meg a fia temetésén. A megyei tisztikar az alispánnal élén először a gyszaló özeveg előtt fejezte ki részvétét, aztán a ravataloz bent bejött beszéni venni a derék kartárs holttestétől s ez alkalommal tette a ravatalra Benyovszky első algyőző a megyei tisztikar pompás koszorút sőtétek nehéz selyemszalaggal. A gyszertartást Babóca h. a bodonyi espereslelkos, az elhunyt kebelbarátja végezte oly nagy lelki megindulás között, hogy nem volt képes könyveit visszatartani s zokogva mondotta el föltöte az imát. Szertartás után — az elhunyt kívánsága szerint, a ki utolsó napjaiban nemcsak a temetési szertartásat írta elő, hanem még latin nyelvű sírföliíratát is elkészítette — özdi és mindszenti előjárók vitték a Szt. Mihály lován a temető kapujáig (Bartosságh mindig ellensége volt a most divatozó temetkezési pompának), ott aztán díszbe öltözött nyolcz megyei eszlós vette vállra a koporsót s vitte a sírig. — Bartosságh Imre 1844-ben született Verbaszon (Bácsmegye-

ben). Atyja Bartosságh Karoly főmérnök volt a dardai urodalomban, anyja Árvai Mária. Középiskoláit a pécsi főgimnáziumban végezte, az egyetemet pedig Budapesten, honnét 67-ben kikerülvén, Dárdán tiszteletbeli esküdt lett. 1868-ban megyei törvényezéki jegyző, majd később Baksán esküdt. Itt találta az 1872-iki rendezés, a mikor segédszolgabíróvá választották s mint ilyen több helyen működött; így Dárdán és Szt.-Lőrinczen is. 1881-ben választották meg megyei főjegyzővé. Ő volt egyike az utolsóknak azok közül, kiket a régi vármegye tipikus alakjai közé sorolunk. A vármegye autonómiájának ragaszkodó híve volt, a ki közgyűlésekben nem egyszer élesen emelte föl szavát a kormány mai törekvése ellen, mely a megyét ez ősjogától megfosztani akarja. Kuruz godolkozásában annyira ment, hogy a saját készíttette sirfóliatán nem felejtette el az utódok épülésére főjegyzői, hogy „Baranyavármegye választott főjegyzője.” A kinevezésbe nem tudott volna beleegyezni. Szenvedélyes történetbuv volt, alapos ismerője a magyar történelmek. Tízennyolc éven át gyűjtötte az adatokat Baranyavármegye történetéhez; kár azonban, hogy az anyag legjavát nem tette papírra, csak sokat fölélteti tudós éles elméjére bízta, a hol már a monográfia is jórészt készlen volt, de annak megírását a régóta kínzó betegség akadályozta. Ő volt egyike megteremtője a „Pécsi Athletikai Club”-nak, melynek az első 3 éven át elnöke is volt; tagja volt végül a pécsi jogakadémia államvizsgálati bizottságának. Saját sirirata szerint ő az utolsó férfi a Bartosságh-családból; a szülők révén hozzátartozóin kívül hitvesét hagyta hátra özvegyül.

Sírkövére föliratul ezt rendelte:

Hic jacet
Emericus Bartosságh
hoc nomine ultimus
prothonotarius electus comitatus
Baranyensis
Toto corde amavit patriam
et gentem humanam
Obiit anno . . . . die . . . .
vitae suae . . .

(Itt nyugsz k Bartosságh Imre, e néveu utolsó, Baranyavármegye választott főjegyzője. Szíve teljességgel szerette hazáját és az emberiséget. Elhunyt . . . . stb)

— **(A tanítók nyugdíjazására)** vonatkozó fontos kijelentést tett Csáky miniszter a közoktatásügyi bizottság előtt. Szóba hozta, hogy a már megállapított 300 forint fizetés minimumhoz korpotlékot is kellene adni, kijelenté, hogy ő is foglalkozott már e gondollal, de kénytelen azt jobb időre halasztani, mivel a tanítói fizetéseknek csak a minimumig kiegészítése is mintegy évi 700 ezer forintba kerülne évenként. S az ilyen fizetésemelésnek vissza hatása volna a nyugdíjra is, melyben a fizetés arányában emelkedni kellene. A nyugdíj most a 200, illetőleg 400 forint fizetések alapján van számítva, egy-egy nyugdíjat tehát átlag 350 forint véve, 21 millió forint alaptörékére lenne szükség, hogy a nyugdíjnyelk fedezve legyenek, pedig az országos tanítói nyugdíjalap tőkéje nincs egészen 8 millió forint. Ez alaptörék emelni kell, még pedig a tanítók járulékanak emelése nélkül. A miniszter két matematikai számítás is készítettett azon az alapon, hogy a tanítók nyugdíja azon elvek szerint szabályoztassék, melyek az állam többi tisztviselői nyugdíjának szolgálnak alapul. A nyugdíjazás önállóvá itt is 10 évi szolgálati idő után kezdődik s évenként 2 százalékkal emelkedik. Az özvegyek szintén az elvek szerint részesülnek nyugdíjban. Egy árva évi 50 forint nevelési segély számítatik. A miniszternek azon ban komoly szándéka a tanítói árva házat állítani, s reméli, hogy talán hat év alatt sikerülni fog a szükséges tőkét összegyűjteni. Itt az arva nevelést is kapváu, 80–90 forintba fog kerülni egynek-egyenek az ellátása. Tíz év múlva a nyugdíjalapnál újabb matematikai mérleg állittatik azon czélból, nem lehetne-e a tanítók hozzájárulási quótáját újabban leszállítani.

— **(A választók ügye.)** Az új választók ügyében a polgármester taviratilag kérte föl Zellerin gyarost és vállalkozott, hogy megbizottját küldje le a továbbiak megbeszélése végett. Vasárnap le is érkezett Szepessy Gyula mérnök, ki a Zellerin gyárának műveztője. Szepessy kijelentette, hogy még e hó 25-ére elkészíti a miniszteri szakvélemény szerint

a változtatásokat a terven s a költségvetést is átdolgozza, hogy miudezek a legközelebbi közgyűlésen, mely e hó 29-én lesz, tárgyalható legyenek. Ajánlatot most még nem tehet s egyáltalában az alku e idő szerint még tárgyalan, míg az új költségvetés el nem készül. Egyelőre tehát csak a kötendő szerződés pontjait állapították meg. Zellerin képviselője kijelentette, hogy lehetőleg pécsi, de mindenesetre hazai iparosok munkáit veszi igénybe s hogy törekedni fog, hogy még a jövő év vége előtt lássa el vizzel a varost az új vízvezeték.

— **(A pécsi ipartestület)** e hó 7-ére rendkívüli közgyűlést tűzött ki, azonban — mint rendszeren — a gyűlés határozatképtelen lévén, újabban e hó 14-ére tűzött ki a rendkívüli közgyűlés napja. A gyűlés, mely a városház dísztermében tartatik meg, tárgyalni fogja a módosított alapszabályok kormányhatósági jóváhagyásáról szóló jelentést, a szabóipari szakosztály szabályzatát s az esetleges indítványokat.

— **(A tanítvány kegyelete.)** Ifj. Jeszenszky Lehel, csebeinyi földbirtokos, ki a boldogult Mendlik Ágoston apátplébános egyik tanítványa volt, minthogy későn értesült volt tanárja haláláról s a végteszeletadásra meg nem jelenhetett, e hó 2-án az ibafai plébánia templomban ünnepevely requiemet mondott az elhunyt lelki üdvéért.

— **(Halálozás.)** Pajor Emiliát, Somogyi társulatának tajart fájdalommal vesztéséig érte. Édes anyja, vándorufalóki hertelendi Hertelendy Brocken Erzsébet e hó 6-án hunyt el 64 éves korában Pécsen, a hol már a nyár óta fektült nehéz beteg. A művésznőt taviratilag hívták Győről édesanyja holtstéhez, melyet hétéfn délután temettek el a budai külvárosi temető halottas hazából. — Horváth Mariska e hó 6-án 19 éves korában elhunyt Pécsen (Ágoston-utca 18. sz.). — Steiner Gyuláné, szül. Anai Róza, e hó 8-án 28 éves korában elhunyt Pécsen (Teréz-utca 10. sz.).

— **(A koresolyázás a leányiskolákban.)** Csáky gróf közoktatásügyi miniszter a napokban rendeletet bocsátott ki, mely a testi nevelés érdekeit szolgálva a koresolyázás mellett emel szót. A rendelet hangsúlyozza, hogy a koresolyázás gyakorlása kívánatos minden felsőbb intézet növendékeire néve, főleg azért, mert helyettesíti azokat a szababban való testgyakorlatokat, melyek télen nem üzhetőek. Legszükségesebbnek tartja a miniszter a koresolyázást a leányiskolák növendékeinek, kiknek a testi erő fejlesztésére kevés alkalmuk van. Utasítja is a miniszter az állami tanítóképző intézetek igazgatóiságát s több megye tanfőnökeire, hogy a följegyzetük alatt álló iskolákban a növendékek számára jégpályát készíttessenek.

— **(Detektívek fölélese Mohács.)** A detektív intézmény életében mindennapi, de Mohácsra még sem mindennapos számba menő érdekes kalandoskáról ír a „Mohács és Vidéke.” A kaland hősei néhány budapesti detektív, szenvedélyes kényszerhősei azokivül még két mohácsi tisztességes fiatalember. Föltűnt ugyanis Mohácsra a múlt hét előtt pár nappal két-három idegen egynégyes titokzatos visekedése, kik még a vendéglős előtt is titkolták neveiket s a kik a taviróhivatalban titkos jegyű sürgönyöket küldözgettek a szélrózsa minden irányába. Hétfőn aztán az idegeneknek egész rajja érkezett Mohácsra, a mi ott nem kis föltűnést keltett. Ezek a titokzatos ismeretlenek kedden a főszolgabíró hivatalos helyiségében gyűltek össze s ott küldetésük czélját előadták. A jó emberek budapesti detektívek és vácsi póstatízesek voltak, a kik póstatványhamisítókra vadásztak s Mohácsra a két Glosz testvér személyében vették a hamisítókat fölfedezni. Glosz Imre idézést kapott a főszolgabírói hivatalhoz, a hol Radics miniszteri osztálytanácsos kihallgatta s különböző kérdésekkel azt akarta tőle megtudni, hogy a folyó év elején Budapesten a Röhrer testvérek által elküvetett utalványhamisításban nem játszottak e szerepet. Hasonlóképp kivallattak unokafivéré Glosz II-od hajóskapitányt is, mintán a két testvér teljesen igazolta magát s kintűnt, hogy az ő becsületes nevük a keresett Glosz névvel és az utalványhamisítással semmi nemű összeköttetésben nem áll, a titokzatos komissio szőrnűt bocsánatkérések közt jelentette ki, hogy a személyben vérédek a testvérek sürgönyileg Baross miniszterhez fordultak sérelmük orvoslásáért.

— **(A választói jogosultság.)** föltűt határozó kuriai tanács e napokban a következő elvi jelentőségű határozatot hozta: „Az 1874. XXXIII. t. cz. 12. szakaszának 5. pontja szerint csak az nem vehető föl a képviselő választóköréjébe, a ki az egyes adóit választókerületében le nem fizette. Minthogy a gazdak által fizetendő eselédadó a gazda által a eseléd helyett fizetett, de a eseléd által megterítendő adót képez: abból az okból tehát, hogy a gazda a eselédadóval hátrálékban van — a választói jog tőle meg nem vonható.”

— **(A katonai árva és özvegyek)** ellátásáról szóló 1887-ki törvény módosítása iránt nyujtott be a honvédelmi miniszter a képviselőházhoz egy törvényjavaslattal, mely szerint az állami ellátásra ezenal igényvel fognak birni az oly katonák özvegyei és árvai is, kik 1887. ápr. 30. előtt aktív szolgálaton kívül haltak el. A régi törvény szerint e kedvezmény csak az aktív szolgálatban lévő katonák özvegyeit s árvaikat illette meg. A kedvezmény e k terjesztéséből származó kiadási többlet a javaslat szerint a hadmentességi díjalap kamataiból fog fedeztetni.

MŰVÉSZET IRODALOM.

* **Marczali Henrik „A legujabb kor története”** című nagyszabású munkájából Révai testvérek mint e kiváló mű kiadóinak most küldtek meg nekünk a 6–7. füzetet. Ismételen elmondottuk már, hogy e munka mar csak az eseményeket tárja föl szemünk előtt, azon történelmi momentumokat mutatja be nekünk szoros összeköttetésben és valóban hivott genialitásával, mely események és momentumok jőformán a mai nemzedék élettörténetét képezik. A most előtűnt fekvő két füzetet különösen az teszi érdekessé, hogy ezekben bazzának örökre kiható atalakulásával ismert meg a szerző, mely atalakulás 1825-ben kezdődött és mely még mai napig is tart. Hiszen e korszak elején nálunk tulajdonképen nemzet sines és Magyarország csak reudekből és „szegény adózottó népből áll.” Magyarország aillami eszméje irtes fogalom, melynek tartalma, nemzeti jelentőséget kellett adni. A most megjelent füzetek épp azt a nagy törekvést ismeretük meg velünk, melyet nemzetünk nagyjai kifejtettek, hogy azt a föladata, mely rájuk várt és melynek sürgős voltát maguk is ismerték, megvalósíthassák hogy e törekvés közben a sok mindeuféle, de egyaránt nagyfontosságú viszonyok sokféleképp bonyolódtak, az nagyon természetes és Széchenynek, Kossuthnak, Deaknak kellett születnie, hogy szellemük és lángeszük hatalmával a bonyadalmat oly végkifejlethez jutassák, ahol a munka betetőzésével a jelenlegi Magyarország áll. Hazánk történelmének e korszakát ismerni akarja mindenki és ha akad hivatott író, ki e korszakot partatlannul itéli meg, mindenesetre oly művet végezt, mely érdemeinek fokozásához nagyban hozzájárul. Ajánljuk e jeles mű megszerzését mindenkinek, mert bár drága pénzezt sem volna túlságosan megfizetve, már csak azért is megérdemli a legszélesebb elterjedést, mert pompásan kiállított 5 éves fizetési egyenkint csak 30 krajczárba kerülnek. Révai testvérek kiadóhivatala (Budapest, IV., váci-utca 1. sz. egyszerű megkeresése sivezen küldi mindenfelé a füzeteket.

VEGYESEK.

— Csak 70 kr. az ára doboznak a gyógyszerárakban, mely 50 labdacost tartalmaz a valódi, Brandt Richard gyógyszerész svájci labdacsaiból. Még mindennapi használatra is elég ennyi egy egész hónapra s így egy napi kiadásunk alig kerül egy pár krajczárba. E szerint a keserűvizek, gyomorcsépek, sópasztillák, ricinusolaj és egyéb minden-féle néven ismeretes sorak sokkal többre kerülnek a közönségnek, mint a Brandt Richard-féle valódi svájci labdacsa, a mellett, hogy kellemes, biztos s ártalmatlan hatásukat tekintve a gyomor-máj és epe- s aranyeres stb. bajokban, egyik sem múlja fölül. De hogy valódi Brandt Richard gyógyszerész-féle svájci labdacsaokat kaphassunk, mindig orvatosnak kell lennünk, mert csalódság hasonlóan csomagolt, úgy nevezett svájci labdacsaok is vannak forgalomban.

CSARNOK.

Zivataros éj.

Tolvajok és szerelmek pártfogója az éjszaka. Váry Lőrincz is a legsütétebb éjfélen vonta ki karját szendergő felesége feje alul és indul „lesre”. Jól tudta ő, hogy ilyenkor lehet legbiztosabban a tilosban vadászgatni.

Hogy Váry Lőrincz szenvedélyes vadász: mindenki tudta. S hogy különösen nemesebb vadakkal foglalkozik nagy előszeretettel, arról is a feleségén kívül, mindenki meg volt győződve. Csak éppen ő, az a gyöngye, szelid kis asszony, ki szívének rajongásszerű imádatával csillog férjén, ő nem táplálja a legkisebb gyanut sem szívében. A nap fényes és tiszta, de sokkal könnyebben fölfedezhetőnek tartja szabad szemmel annak följát, mint férje szerelmének. Hiszen ő, nem érezve az elrepülő évek súlyát, egy tizenhat éves leány édes zavarával fogadja hazatérő férjét. Ha Lőrincz közelében van, boldog, elégedett; ha nincs: nyugtalan, féltékeny, alig várja a pillanatot, hogy keblére röplhessen. Bizonyos, hogy férje éppen így érez.

Igy, csak hogy nem te irántad, te szegény kis asszony. Ha nem aludnál oly mélyen s nem vonna oly édes, mitem sejtő mosolyt ajkadra az almok tündére, láthatnád, mily gyorsan, vigyazva öli fel ruháit, vállára fegyverét, egy-egy óvatoss pillantást vetve feléd. Aztán kisuban. Mitem törődve az összecikázó villámok, itélre emlékeztető dörgésekre, viszi rablott szerelmét, melynek minden ölése, csókja téged illet, abba az al-széli urilakba, hol legkedvesebb baromtid, tárt karokkal, remegő kebellet, tomboló szerelemmel várja férjedet.

Csüdes, kihaltak tetszik az egész falu. Meg az ég csillag-szemére is sötét fátyol borult. Nagy, fekete felhő ijesztő gyorsasággal gomolyogva teríti be az eget, sűrű dörgések kitörő viharról szólanak, — ember, állat, magába szalva, meghunyászkodva, télen ágoniával várja annak zugó bűg, borzalmasan főséges tombolását, csak Váry Lőrincz suttogja, új kedvesét féktelen szívéhez szorítja:

— Pompás időnk van, én kedvesem, pokoli sötét.

— A többit elfojtja az ölézés, a csók.

— De én látok.

Miként egy figyelmeztetés, mint egy haragos szem tüzes villanása cikázik le az égből egy hosszú lángugár. Sisteregve ropogva, patogva, tűzszlop tör föl a háztetőből. Hosszu, kövér csöppekben hull az eső, de nem olt, fájdalom nyűszörgés, panaszos állatbögés hallatszik, majd el-el kapott sikoltása a vészharagnak, s egy kiáltás be az ablakon:

— Tűz van!

Kezeit tördelve, holthálványan állt ablakánál a zajra fölriadó Váryné. Dombon épült lakásukból végig lehet látni az egész lángban álló épületet. Most egy fehér női alak ugrik ki az ablakon, majd egy nehéz férfi test zuhan le s gyors futásnak eredve erre tart.

— Lőrincz, sikoltja Váryné a mint a tűz kísérteties világításban egy pillanatra a férfi arczára tekint — de nem, nem lehet ő az — s hogy meggyőzze magát, férje szobájába megy.

Nem először történt már, hogy ideges férje meguva a föl-fölsíró gyermek zaját, odahagyja közös hálótermüket, s szobájába tér.

Csak az előbb kopogtatott ott, de nem kapván választ, sajnálta alvónak hitt férjét fölébreszteni. De most ismeretlen érzés lopódzott lelkébe; már nem gyöngéd kocogással kért bebocsájtást, a fölébredt féltékenység ingerültségével tépi föl az ajtót; a szoba türes.

Egy szelet papír, a mit a nyitva felejtett ablak s nyitott ajtón betóduló léghuzam eléje

söpör, teljesen megvilágítja e rémes éjnek egész történetét:

„Ma este várom.”

Föl-síszszzen. Őt sújtotta az a villám. Szíve közepén egy szurást érez, mely fölhat agyára, elhomályosítja, összekuszálja annak minden gondolatát. Bémultan omlik egy székre és nézi azt a kis papírlapot, mignem elmosódnak előtte a betűk, körülötte minden meg elevenedik, alakot ölt, s sikeítő zivajjal zugja fülébe: nem szeret, a férjed mást szeret!

Majd tagjaiba új erő száll. Menni, futni innen. Ki e világból, el a földről, hol ő csak fölösleges teher. Háta mögött véli állani tüzes pallosával az angyalt, ki elűzi őt tűzhelyének csüdes, boldog paradicsomából. Kietlen vidékre, ember nem lakta helyre vágyik, bár-hová, csak messze innen. El innen, el el!

— Hová mégysz? valaki megragadja karját, vonszolja vissza az elhagyott otthonhoz, be az elhagyott szobába, és bereteszeli annak ajtaját.

S aztán szemben állnak egymással: a megcsalt nő és a bűnös férj. Egyiknek sincs szava. A férj leolvassa neje arczáról, hogy az már tudja a történeteket, míg a nő sokkal mélyebben van sújtva, semhogy még gondolkozni is képes legyen. Ő csak érez. Érti, hogy keblében maglya ég, ja melyen egymásután megsemmisülnek szívének legdrágább, legféltettebb kincsei. Lassankint tüzfolyam járja be ereit, mely elszántság száll szívebe, feled mindent. Nem látja előtte térdeiő férjét, nem hallja könyörgését, nem látja annak arczán a kétségbeesett megdöbbenést; nem tudja, hogy az távozott a nem semmit. Tétova tekintete végig szágúid a kis szoba butor-zatán, metsző, értelem nélküli sikoltással, szemében vad tüzzel kapja föl az asztalon heverő tegyvert. Magához öleli, megcsókolja a hideg csövét. Megváltóm — susogja, aztán szívéhez nyomja, ujjával a ravaszon: oh milyen édes lesz most a halál!

— Martha, tekintis Istent és a gyermekeket!

Eros férfikéz kiesavarja kezéből a fegyvert, két kis puha kar nyaka köré fonódva, szöke gyermekfő hajlik át vállán. Nagy, sötét szemek kíváncsi részvétellel tekintenek a fájdalomtól eltorzult arczra, s gyöngye hang kérdezi:

— Anyám, anyácskám mi lett?

Örült szorítással vonja keblére a nő. Még egyszer atezikázik lelkén a kín, a fájdalom egész uagyságában, aztán görcsösen törnek föl a szenvedélyek által lebilincselte könyvek. Zokogva borul kis fia fejére, csüdesen peregnék alá könnyei: meg van mentve.

Férje jól számított, a midőn az örület szélén álló nőnél az anyára hivatkozott. S látva, hogy a megbomlott rendszerben ő többé nem képes az egyensult visszaállítani, legkisebb gyermeküket hozta elő.

A nő, a feleség megszűnt lenni, de az anyának élnie kell.

*

Oda künn pirkad a hajnal. Rózsaszínű fényét lassankint eloszlatja a fölvonuló nap, mely teljes főségében, ragyogó pompájában húzódik a tiszta, fellegtelen égre. Minden kis virág, minden falevél könnyedén rázza le magáról az esőseppeseket, vagy kaczerán, pajkosan fordítja azt a nap felé, mintha mondaná: „Nos öreg, szippantsd föl.” A földről, háztetőkről, párolgva száll föl a nedvesség, s mire a nap deléltre hág, az éji zivatarok alig marad más nyoma, mint egy sötét füstölő rom; s egy összezuzott asszonyi sziv.

Laptulajdonos:

NAGY FERENCZ

Felolós szerkesztő:

HAKSCH LAJOS.

NYILT-TÉR.)

Ügyvédi iroda.

Tisztelettel tudatom, hogy **irodám Pécsen, Kazinczy-utca 1. szám alatt** (a Király-utca sarkán) megnyitottam.

Dr. Müller János
ügyvéd.

Köszönet-nyilvánítás.

A sokszoros részvétért, melyben felejtetlen fiunk

Hippmann Károly

elhalálózása és temetése alkalmával részcsültünk és fájdalomkat könnyítette, legszivesebb köszönetünket nyilvánítjuk.

Pécs, 1890. decz. 8.

A Hippmann család.

Kereskedőileg tapasztalt szorgalmas egyszó

irodai munkára,

ki német, horvát és szerbül jól levelezni tud, egy helybeli gyári raktárnál szép jövővel össelfelgő állást nyerhet; ezim a kiadó hivatalban.

Hazánk legkedveltebb savanyúvize

Borról használva kiterjedt kedveltségnek örend

A MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Legjobb asztali- és háztartási
Künnö szolálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Főnépze József főherceg asztali rendezés által ismalt.
Frisz töltésben mindenkor kapható.

Edeskrutyu L. csak a kir. és szere királyi
úrvéri szállásnál Budapeston.

Ugyiszintén minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Bálics hegyben, közel a városhoz,

egy gyümölcsösrel összekötött szőlő

jutányos áron eladó.

Értekezhetni Gyár utca 12 sz.

Hazánk legkitünőbb ásványvizeinek egyike a

véghelesi

vera-forrás

mely orvosi szak tekintélyek által ajánlatik általában, de főképen a járványos időben.

Kapható gyógyszerárak, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

* Ezen rovat alatt megjelentek nem vállal felelősséget A szerk.

PSERHOFER J.-féle

gyógyszertár

BÉCSBEN, I. KER., SINGERSTRASSE 15. SZ. A.

„zum goldenen Reichsapfel.“

Vértisztító labdacsook

ezelőtt általános labdacsook neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlök, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsook csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna. Évrödek óta ezen labdacsook általános elterjedésnek ürvenenek és alig van csokát, melyben ezen kitünő háziismeről készlet nem volna található.

Számaltan orvos által ezen labdacsook háziismeről ajánlataknak és ajánlataknak minden oly bajoknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, köhika, vértőlulások, aranyér, békítlenység s hasonló betegségeknek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: így sápkórnál, idegességből származó főjjáskorúknál stb. Ezen vértisztító labdacsook oly könnyen hatnak, hogy a legcsékélyebb fájdalmakat sem okozzák, és ennek folytán még a leggyengébb egynék, de még gyermekek által is minden aggodalom adékül bevehetők.

A számtalan hálaíratból, melyet e labdacsook fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszaszerése folytán hozzáknak intéztek, ezen helyen csakis nehányat említek azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888, október 22-én.

Tekintetes Úr!

Alulírt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztító labdacsoiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék.

Neureiter Ignác, orvos.

Hrasche Flóridák mellett, 1887. szept. hó 12-én

Tekintetes Úr!

Isten akaratát volt, hogy az Ön labdacsoi kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megörömölöm: Én gyermekemmel meghültem olyannyira hogy semmi munkát sem volt m többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatra méltó labdacsoi engem nem mentették volna meg. Az Isten áldja meg írt szert eszert. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsook engem is is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknál is egészségük visszaszerésére segítségül szolgáltak. Knific Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. november 9-én.

Mélyen tisztelt Úr!

A legfőbb köszönetemet mondok ezennel önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkóróságban, már életét is megunta, melyről egyikként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitünő vértisztító labdacsoiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult.

Legfőbb tisztelettel

Weinzettel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márczius 27-én.

Üekintetes Úr!

Alulírott ismétlen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitünő labdacsoiból. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsook értéke felett és azokat, a hol csak alkalom nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszésreintéti használására önt ezen felhatalmazom.

Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gotschdof, Kolbach mellett, Szászország 1886 okt. 8-án

T. Úr!

Felkéröm, miszerint az ön vértisztító labdacsoiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy egy gyomorhurut, mely engem öt éven át gyötört, megszabadítottam. Ezen labdacsook nálam sohasem fognak kifogyai, s midőn legfőbb köszönetemet kifejezem, — vagyok tisztelettel.

Zwickl Anna.

Ezen vértisztító labdacsook csakis a Pserhofer J.-féle, az „arany biradalmi almához“ címzett gyógyszerárba, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a. készítették valódi minőségben, s egy 15 szem labdacso tartalmú doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 16 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentelen utánvételi költésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az öszeg előlombi bekioldésnél (mi legjobban póstaútványal eszközöltetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacsook a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kériük csakis

Pserhofer J.-féle vértisztító labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használata utasítása a Pserhofer J. névalírásával fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van elírva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu, legjobb szer minden köszvényes és csúszos bajok, u. m. gerince-agy-bántalom, tagzsargatás, ischia, migraine, idős-göfjás, főjjás, fülzsargatás stb. stb. ellen 1 forint 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns kiírtott nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz, Studel tanártól ütős és száraz által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkakaz, sebes vagy gyulladt-méreg vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lön kipróbálva. 1 tévely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 krajczár. Bérmentve 65 kr.

Ütifüvedv, egy általánosan ismert kitünő házi-szer hurut, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegeske ára 50 krajczár. 2 üveg bérmentve 1 forint 50 krajczár.

Elet-esszencia (prágai c-öppek), megromlott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitünő házi-szer. 1 üvegesével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztító-só Bullrich A. W.-től. Kitünő házi-szer a rossz emésztés minden következményei, a. m.: főjjás, szédülés, gyomorgörös, gyomorhört, aranyér, dugulás stb. ellen 1 csomag ára 1 forint.

Angol csodabalzam, 1 üveg 50 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s az azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tarja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 krajczár.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Helsó vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak, és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerethetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzüsszeg előre bekioldatik; nagyobb megrendelések utánvételt küldetnek. — Bérmentve csakis oly esetben történik a kioldás, ha az öszeg előre beérkezik, mely esetben a postaköltségek kintál mérsékeltebbek.

Csodák csodája.

„Eau de Cleopatra“ csodavíz és Cleopatra csoda arzenkös az osztr. magy. monarchia első orvosi által megvizsgáltott, a bőrre teljesen ártalmatlannak de hasznosnak találtott. Rövid idő alatt elávóit mindenféle bőrbajt, nevezetesen: szeplőt, májfoltokat, pattanásokat, szemölcsöket stb. Az arzenkös keso korai egészségés felhő rózsás színt kölesönös, az arczbört puhítja, hosszabb használat után elavóítja a ráncokat. Csak ezimeremmel ellátott üvegek és dobozok a valódiak, Hamisítástól nagyon vigyázni kell.

Kapható utánvét mellett: Damjanich-utca 9. Tóth E.

Egy üveg vagy doboz ára: 1 frt 50 kr. Elárúsítók 30% költségyben résztülnek.

E. v. Tóth, Budapest, VII. Damjanich-utca 9.

A t. cz. közönségnek egészségi szempontból lelkiismeretesen ajánlom a

borszéki kitünő ásványvíz

használatát.

Bármily mennyiségben kapható nálam.

Berecz Károly

Pécssett. Király-utca 6. sz.

a legjobb szivarkapapír

kapható ALL ÉS BÖHM kereskedésben Pécssett.

Korcsolyázási telep.

Tisztelettel értesitem a n. t. közönséget, hogy Pécssett a vashámor átellenében fekvő Gadó-f le réton meleg helyiséggel ellátott

korcsolyázási telepet

alapítottam.

Árak egész idényre felnötteknek 1 frt. 50 kr. , , 16 éven aluliaknak 1 frt.

egyszeri használatért 30 kr. Jegyek válthatók nálam a jégpálya helyiségyben.

Tisztelettel
Bartolovics János
tulajdonos.

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására hozni, hogy nálam kitünő

borszéki víz

nagyban és kicsinyben kapható.

Ára egy 1 literes palaczkkal 24 kr.

Tisztelettel
Szabó Sándor
vendéglős

Pécssett, Majlathitér 7. sz.

Olcsó vacsora!

Minden vasárnap este a „Zöld hordó“-hoz címzett vendéglőben egy borju pörkölt és turócsusza csak 25 kr.

Czigány-zene mellett jó italok.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri mély tisztelettel

Minásch József

vendéglős.

Olcsó és jó tüzelőfa

10 frt

egy méter öl, vagyis 4 köbméter házbfa házhoz szállítva kapható

Pintér József

fakereskedésben.

Karácsonyi és ujévi ajándékok!

Hogy tisztelt vevőim többszöri tudakozódásának eleget tegyek, elhatároztam, hogy

ezüst, arany, ékszer és órarakttárral kapcsolatban legjobb minőségű alpacca (china) ezüst árukat

is raktáron tartsak.

Raktárramban nagy választékban kaphatók **evőkészletek, gyertyatartók, cukorszelenczék, asztaldiszek, eczet és olajtartók stb. stb.** a legolcsóbb gyári áron.

Gazdag és nagy választéku raktárramban, hol 30 krért már valódi ezüst- és 1 frt 40 krért valódi aranytárgyak kaphatók, módjában áll a tisztelt közönségnek, igen alkalmas

karácsonyi és ujévi ajándékokat

beszerezni.

Mint eddig, úgy ezentúl is mindennemű ezüst-, arany ékszerek és órák **készítését és javítását jutányos árak mellett jól és pontosan** eszközölk, **serlegeknek** és más tárgyaknak tűzzel és galvanikai úton való aranyozására vagy ezüstözésére is vállalkozom.

Nagyrabecsült vevőimnek üzletem **25 éves** fennállása ideje óta tanúsított szives bizalmát lelkiismeretes eljárással továbbra is megtartani igyekszem és kérem, hogy ártim olesóságáról személyesen meggyőződni, engem becses megrendeléseikkel megtisztelni sziveskedjenek.

Tisztelettel

Engeszer Miklós,
ékszerész

Pécsett, Király-utca 6. sz. a „Hajó” szálloda átellenében.

541.

bv.1890. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsi kir. bíróság 13175/1890. számú végzése által Lauber Rezső végrehajtató javára, Herváth Ferencz ellen 130 frt tőke, ennek 1890. évi okt. hó 1-ső napjától számítandó 6%, kamatai és eddig összesen 38 frt 10 kr. perköltség követéssel erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felülfoglalt és 317 frtra becsült bútorból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a 14184/1890. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis **Pécsett légszeszgyár utcza 10. sz. a.** leendő eszköztö-ere **1890. évi decz. hó 19. napjának d. e. 10 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjelzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsaron alul is eladtni foguak.

Az elárverezendő ingóság vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. § aban, megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsett, 1890. évi deczember. hó 4 ik napján.

Vitályos Imre,
kir. bír. végrehajtó.

Soda-viz

Kifőzés és **Pasteur-féle szűrő** által sterilisült, tehát teljesen bakterium-mentes vízből készítve folyton kapható

Sipőcz István

gyógyszerész

Soda-viz gyárában.

Ékszerész, órás és látszerész

Allami érem

haladás és versenki-ért.

SCHÖN WALD IMRE

Arany érem

szép és jó munkáért.

Főúlet Király- (fő) utca
a „Hattyú” épületben.

PÉCSETT.

Műhely Király- (10) utca 38.
Mestrits féle házban.

Sziveskedjek tudomásul venni, hogy most is, ép úgy mint az előző években, a **közelgő ünnepekre gazdag választéku raktárramat** jóval kibővítettem. Különösen az idén sikerült **ajándékokra** alkalmas, finom és igen **izléses**

ujdonságtárgyakat

beszerezni, melyeket **eredeti szabott gyári áron adok el.** — Egyszersmind bátor vagyok szives figyelmét a most berendezett **nagy választéku, legszebb és legolcsóbb**

china- és alpacca-ezüsttárgyakra

felhívni, melyek üzletemben külön csoportosítva vannak.

Áruim valódisága, tiszta, stylszerü kivitele és olesón szabott árak számítása következtében az

első fővárosi és külföldi czéggel a versenyt kiállják.

Végül kérem a n. é. közönséget mindezekről meggyőződést szerezni és áruim megtekintésre méltatni, — ha nem is vételi szándékból; én személyesen mindennemű felvilágosítással szivesen szolgállok.

Üzletemet szives jóindulatába ajánlva, maradtam

kitünő tisztelettel

Schönwald Imre.

14949. sz.
tk. 1890.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fischer Mihály N.-budméri lakos végrehajthatónak Agics Badosz láv n.-budméri lakos végrehajtható szenedett elleni 315 frt. tökékövetelés és járuléka iránti végrehaj-tási ügyében a pécsi kir. törvényszék területén lévő Nagy-Budmér határában fekvő a nagy-bud méri 265. sz. tjkvben felvett L. 1/2 telekre 784 frt. becsárban; a + 26 a. hsz. 61. sz. háza és belsőiségre 434 forint becsárban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi január hó 5-ik napján d. 10 órakor Nagy-budmér község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10százalékát, vagyis 78 frt 40 krajczárt és 43 frt 40 krajczárt készpénzben avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában foglalt s jelzett árfoylammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értéknapiában a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki-állított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. trvszek mint telekkönyvi ha-tóság 1890. évi október hó 15-én.

Lukrits István
kir. törvénzéki bíró.

16593. sz.
tkv. 1890.

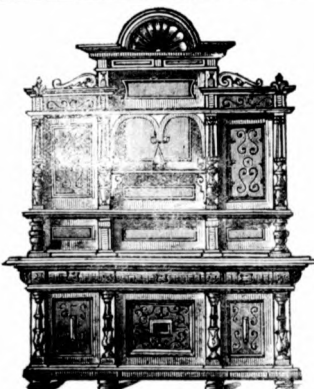
Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvszek mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bach Juszt végrehajthatónak Scheibner János végrehajtható szenedett elleni 140 frt 96 kr. tökékövetelés és jár. iránti vég-rehajtási ügyében a pécsvárad kir. járásbírószék területén lévő Hidasd község határában fekvő a hidasdi 453. sz. tjkvben felvett 6014. hsz. sz. 328. sz. háza egészen 450 fit becsárban, te-bat nemcsak végrehajtható szenedett illető fele részére, hanem ugyanezen ingatlanok Ehret Henrik és nejt Müller Erzs-heter illető másik fele részére is az 1881 évi 60. t. cz. 156 §-a értelmében az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891 évi ja-nuár hó 28-ik napján délelőtti 10 órakor Hidasd község házánaál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított ki-kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezoi szándékozik tartoznak az ing-atlan becsárának 10% at vagyis 48 frtot kész-pénzben vagy az 1881 L X. t. cz. 42 §-ban jel-zett árfoylammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyimi-steri rendelet 8 §-ban kijelölt óvadékképes értéknapiában a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: L. X. 170 § a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki-állított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Pécssett, 1890. évi november hó 8 au
A kir. törvszek mint telekkönyvi hatóság.

Lukrits István
kir. törvénzéki bíró.

ZSOLNAY IMRE bútorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSETTI

Ferencziek-utca II. szám.

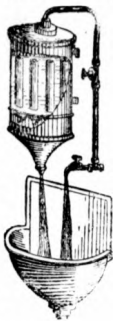
Nagy választékban teljes és stylszerűen berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szo-bák**, mindennemű fa-, vas- és kárpitozott bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytar-tók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Szombatotl. az. pécssett. Pécssett, 1890

Legbiztosabb szer egészségtelen ivóviz ellen!

Vízvezetési szűrő

A PASTEUR rendszerű Chamberland-féle szabadalmazott

szűrő

a legegyszerűbb módon — bármily zavaros vagy tisztátlan vizet — kristálytisztára szűr. — A Pasteur-féle rendszer az egyedüli, mely által vizet mikroba- és bakteriamentesen szűrni, tehát minden fertőző csírát, a cholera, typhus stb. bacillu-sokat a vízből eltávolítani lehet.

Elismerve valamennyi egészségügyi és orvostudomá-nyi kapacitás által és a budapesti járványbizottság által ajánlva.

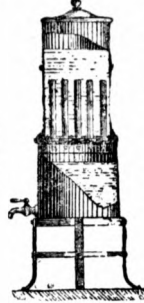
ZELLERIN MÁTYÁS

es. és kir. udv. szállító

Budapesten, VII. nagydíófa-utca 14. sz.
és Sebestyen-tér 4. sz.

Árjegyzék és magyarázatok kívánatra bérmentve küldetnek.

Háztartási szűrő, fel-töltésre berendezve.

A felségs királyi család kedvencz itala.

A

KRONDORFI SAVANYUVIZ

a t. cz. közönség figyelmébe ajánlatik, mint a létező **legkitünőbb savanyu-viz, kitünő borviz.**

Nagyhatású gyógyital a lélegzési, emésztési és vizelesz-ervek hurutos bántalmainál, általában mindazon esetekben, melyeknél orvosi rendelet szerint savanyuviz használandó.

Magyarországi főraktár:

BAUER LAJOS és TESTVÉRE

Budapest V. Arany János-utca 9.

Pécs és vidéke számára főraktár:

Grünhut és Hirschler uraknál

PÉCSETT.

Kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Minden kiállítás a legmagasabb kitüntetés.

Efterjádve az egész földgömbön.

JÓ ALKALOM!

Ezennel van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy fölszaporodott kész-letünk folytán áruraktárunk egy részéből

VÉGELEADÁST

tartunk és ajánljuk becses figyelmébe dúsan fölszerelt raktárunkat mindennemű

ruhaszövetekben,

fekete terők és cachemirok, vásznak, asztalneműek, szőnyegek, paplanok, ablak-

függönyök, ágyterítők, **kész ári és női fehérneműek,**

teljes menyasszonyi felszerelések, valamint női köpenyek, felöltők, legujabb alaku mantillók, esőköpenyek, otthonkák, muffok, boák és prémgaliérok, ugymint minden e szakba vágó cikkekben.

Mínthogy ritkán nyílik alkalom ilyen árucikknek tetemesen leszállított áron való bevásárlásra, ajánljuk különösen **karácsonyi ajándékokra** alkalmas cikkeinket és kérjük becses mielőbbi látogatását vagy megbízását, melynek jutá-nyos és lelkiismeretes eszközésére a szokott kiváló gondot fordítandjuk.

Vidékre kívánatra mintákkal bérmentve szolgálunk és megrendeléseket ponto-san eszközölünk.

Tisztelettel

KREINER és KRAUSZ

divátáru-kereskedése Pécssett, Király-utca 5. sz.